

DINAH JEFFERIES

IŠDUOTA ŠIRDIS

ARBATOS PLANTATORIAUS ŽMONA
bestsclerio autorė

Baltos lankos

Dinah Jefferies

Išduota širdis

romanas

Iš anglų kalbos vertė Nida Norkūnienė

baltos lankos

Versta iš:
Dinah Jefferies, *The Separation*, Penguin, New York, 2013

Redaktorė
Dovilė Bučelienė

Korektorė
Ginta Valančiauskienė

Maketuotoja
Eglė Jurkūnaitė

Viršelį adaptavo
Zigmantas Butautis

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: perduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISBN 978-609-479-105-5

Copyright © Dinah Jefferies, 2013
The author has asserted her moral rights.
All rights reserved.

© Nida Norkūnienė, vertimas į lietuvių kalbą, 2018
© Baltų lankų leidyba, 2018

Malaja, 1995 metai

Pirmas skyrius

Už namo ant polių jos negalėjo manęs matyti. O aš jas stebėjau. Mūsų tarnaitę ir savo mažąją sesutę Flerę. Išgirdau, kaip į akmeninį grindinį taškė sandalai – taškė taškė taškė, nubėgančios Flerės verksmą. Paskui – kaip čiuožia senas rausvas jos triušis, velkamas už ausų per akmenukais nubertą patijaus takelį.

Tada išgirdau veriamą tarnaitės kinės balsą:

– Tučtuojau ateikite, panelyte! Šitaip velkamas, jūsų triušis visai nutriuš.

– Na ir kas! Aš nenoriu! – šaukė jai Flerė. – Man čia patinka.

– Ir man, – sušnibždėjau aš ir užuodžiau sumišusių negyvų driežų ir ilgų tėčio kojų tvaiką. Bet nekreipiau į jį dėmesio.

Už mano žemiškosios slėptuvės, sodo gale, stiebėsi aukšta žolė ir niekas nedrįso ten įžengti. Bet aš nebijoju.

Aš *bijojau* tik iš čia išvykti.

Vėliau, kai dangus persimainė ir nusidažė šviesiai violetine levandų spalva, mano tėtis mostelėjo ranka į kraštovaizdį, tarp lūpų karojo cigaretė. Iš viršutinio balkono, rankoje laikydamas alų „Tiger“, jis žvelgė į toli už pievų, virš purpurinių kalvų. Anglijos linkui.

– Sausio mėnesį ten niekada nebūna užtektinai šilta, – tarstelėjo jis lyg pats sau ir pasitrynė smakrą. – Ten pučia toks žvarbus vėjas, net skruostikaulius gelia. Visai kitaip negu čia. Nieko net panašaus.

– Tėti?

Stebėjau kaulėtą jo veidą, atsikišusį Adomo obuolį, ryškia viršutinės lūpos liniją. Jis nuriijo seiles, Adomo obuolys kilstelėjo ir nusileido, pavargusios akys vėl nukrypo į mane ir Flere, lyg tik dabar būtų mudvi prisiminęs. Keistai šyptelėjo ir spustelėjo mudviem pečius.

– Nagi, nusiraminkite. Kodėl atrodote tokios nelaimingos? Anglijoje mes gyvensime nuostabiai. Juk tau patinka siūbuoti įsikibus į medžių šakas, ar ne, Em?

Linktelėjau.

– Taip, bet...

– O tau, Flere? – nutraukė jis. – Ten bus galima taškytis daugybėje upokšnių ir balučių.

Flerės lūpų kampučiai liko nusvirę. Pagavau jos žvilgsnį ir nutaisiau grimasą; man viskas pernelyg panėšėjo į džiuongles, tikra painiava.

– Nagi, – tarė tėtis. – Tu jau didelė mergaitė, Ema. Beveik dvylikametė. Būk pavyzdys savo sesutei.

– Bet, tėti... – vėl mėginau jam pasakyti.

Jis pasuko durų link.

– Ema, viskas nuspręsta. Išsirink knygas, kurias nori pasiimti. Tuomet turėsi ką veikti. Manau, pakaks kelių. Eime su manimi, Flere.

– Bet, tėti.

Išvydęs mano akis, pasrucusias ašaromis, jis stabtelėjo.

– Tau ten patiks. Ar dėl to nerimauji? Aš pažadu.

Išraudau, bet, pagalvojusi apie mamą, atgavau žadą.

Jis atlapojo duris.

– Bet, tėti! – sušukau jam pavymui, kai juodu su Flere jau žengė pro duris. – Argi mes nepalauksime mamytės?

Antras skyrius

Lidija numetė ant žemės savo apdulėjusį lagaminą. Patijuje, greta palisandamedžio, gulėjo palikti jos dukrelių dviračiai.

– Ema, Flere! – sušuko ji. – Mamytė namie.

Ji žengė žvilgančiu, akmenukais nubertu takeliu, vedančiu aukštos žolės linkui. Temo, milžiniškas drugys, atskridęs iš džiunglių pakraščio, tėškėsi jai į skruostą. Ji nusibraukė jo paliktą juodą žymę ir įžengė vidun, norėdama išvengti lietaus.

– Alekai?! – sušuko dar kartą. – Aš jau namie.

Prisiminė ryškius savo vyro veido bruožus, odą, stipriai kvepiančią muilu iš kinų turgaus, šviesrudžius trumpai kirptus plaukus ir smakrą. Deja, jokio atsakymo nesulaukė.

Įveikė dilgtelėjusį nusivylimą pernelyg tyliais namais. Buvo išsiuntusi telegramą, kaip jis ir prašė, tad kur jos šeima? Pernelyg karšta, kad visi būtų išėję pasivaikščioti. Gal jie prie baseino, o gal Alekas nusivedė mergaites į klubą išgerti arbatos?

Ji užlipo laiptais į savo miegamąjį, žvilgtelėjo į Emos ir Flerės nuotraukas ant staliuko prie lovos ir pajuto, kaip užliejo meilės banga. Neapsakomai jų pasiilgo.

Nusirengė, persibraukė pirštais pečius siekiančius rusvus plaukus, įjungė ventiliatorių. Jautė nuovargį po kelionės ir po sergančios draugės slaugymo ištisą mėnesį, taigi dabar nekantravo įlįsti į karštą vonią. Atstūmė drabužinės duris, akimirką stabtelėjo, suraukė antakius. Jai užėmė kvapą – Aleko drabužių

nė kvapo. Užsimetusi laisvai krentantį kimono, Lidija basa nulėkė į dukterų kambarį.

Kažkas paliko jų drabužių spintą atdarą ir ji išsyk pamatė, kad ši iš esmės tuščia. Vos kelios poros bet kaip sulankstytų šortų viršutinėje lentynoje ir susiglamžęs popierinis sąsiuvinis apatinėje lentynoje. Kur prapuolė visi jų drabužiai?

O kas, pagalvojo ji, jeigu... Tačiau sakinys įstrigo gerklėje. Pasistengė ramiai kvėpuoti. Štai ko jie nori, tie vyrai džunglėse. Mus išgąsdinti. Ji įsivaizdavo, ką pasakytų Alekas: „Aukščiau galvą. Neleisk jiems laimėti.“ Bet kaip gali jaustis, kai jie numeta granatą žmonių pilnoje turgaus aikštėje?

Išgirdusi inkštimą, ji nubėgo prie lango. Pečiai nusviro. Tai tik medžiuose kybančios skraidančiosios lapės.

Viena ranka susiėmusi už širdies, kitos pirštais spintoje užčiuopė susiglamžiusį liniuotą popierių ir ištraukė vieną iš Emos sąsiuvinų, vildamasi rasti kokių nors užuominų. Klestelėjo ant kamparmedžio skrynios, užuodė pažįstamą raminantį ir guodžiantį kvapą ir priglaudė tą sąsiuvinį prie krūtinės. Giliai įkvėpė, atsivertė ir perskaitė: „Matrona, šeimos vyriausioji, yra stora ponia nudribusiu pagurkliu ir suglebusiu kaklu. Vardu Harieta Peret. Jos akys razinų spalvos, nosis riebaluota ir žvilganti, ji tai stengiasi paslėpti ją pudruodama. Čiuožia mažytėmis kojytėmis, apautomis kuniškėmis šlepetėmis, tačiau segi ilgus sijonus, iš po kurių kyšo tik šlepečių nosys.“

Harieta. Ar jie išvyko pas Harietą?

Staiga ji metė skaičius ir įsitvėrė skrynios kampo, susvirduliavo, mat nuo karščio ir išgąščio apsvaigo galva. Pernelyg daug visko trūko. Jokio raštelio. Jis privalėjo palikti raštelį. Arba žinutę per tarnus.

Ji nubėgo laiptais žemyn, liesdama kojomis tik kas antrą laiptelį, beveik neatsispidama, ir nėrė į pirmo aukšto kambarius: svetainę, virtuvę, indų plovyklą, kilimine danga išklotą

koridorių, nulėkė iki pat dieninio tarnų sparno, iki pat sandėliukų. Buvo paliktos tik pora dėžių, visur tamsu ir tuščia, tarnų nebėra. Nei tarnaitės supamojo krėslo, nei virėjo sofutės dieną prigulti, nei sodininko įrankių. Ji permetė akimis kambarį – niekur nematyti jokio raštelio.

Įsiklausė į lietuį ir, kramtydama nagą, karštligiškai perkratė mintis, vargiai įstengdama mąstyti, nes oras buvo toks troškus, kad ją slėgė. Įsivaizdavo savo kelionę namo, valandų valandas prisiplojus prie užstrigusio lango traukinyje, ranka užsiėmus nosį. Nuo paliegusio indo berniuko sklido vėmalų dvokas. Tolumoje buvo girdėti artilerijos ugnis.

Ji susirietė dvilinka, palaužta jų dingimo. Stengėsi kvėpuoti. To negali būti. Jautėsi išsekusi. Neįstengė aiškiai ir blaiviai mąstyti. Turi būti koks nors racionalus paaiškinimas. Turi būti. Jeigu jiems būtų reikėję išvykti, Alekas būtų radęs, kaip jai tą pranešti. Argi ne?

Ji dairėsi aplinkui ir šaukė jas vardais – Ema, Flere. Neįstengs to išverti, pagalvojo, bet susitvardė, kad nepravirktų. Išverti nežinojimo, kur jos. Kas skaito pasaką joms prieš miegą? Įsivaizdavo Flerės smakro duobutę, mėlynas akis, lygius plaukus, prilaikomus kaspino formos segtuko ar lankelio. Paskui, prisiminus džiunglių rūką, kuris slėpė pavojaus nepaisančius baisius vyrus, ją apėmė pati slogiausia baimė, kuri užgožė dar likusią vilties prošvaistę. Prakaitas žliaugė po kimono, akis ėmė vėriamai perštėti, ji užsidengė delnu burną.

Drebančiomis rankomis pakėlė telefono ragelį, norėdama paskambinti Aleko viršininkui. Jis žinos, kas nutiko, pasakys, ką jai daryti.

Paskui prisėdo ant kėdės su telefonu skreite, prakaitas ant odos atvėso, virš galvos zvimbė musės, užė ventiliatorius, orą plakė drugių sparnai. Telefonas neveikė, ragelyje spengė tylą.

Trečias skyrius

Kai taksi važiuoju į uostą, neįstengiau suvokti, kodėl mama laiku negrįžo namo, kad galėtų išvykti drauge su mumis. Paskutinę dieną mūsų namuose Malakoje* iki pat galutinės akimirkos vyliausi, kad ji grįš, vis bėgdavau prie lango pasižiūrėti, ar jos dar nėra.

Tėtis namų reikaluose nesusigaudė, o kadangi nebuvo mamos, kuri padėtų mums susikrauti daiktus, man tą padaryti pagelbėjo tarnaitė. Aštuonerių metų Flerė tik trukdytų.

Pirmiausia pasiemiau rausvą languotą proginę suknetę, kurią man pasiuvo mama, įsimečiau ją į lagaminą. Pūstomis trumpomis rankovėlėmis ir plačiu sijonu, vienintelė suknetė, kuri man išties patiko. Verkiau, kai ją išaugau ir kai ją ėmė vilkėti Flerė.

Į mūsų miegamąjį įžengė tėtis.

– Tau nereikės proginės suknetės, – tarstelėjo jis.

– Argi Anglijoje nebūna pobūvių ir vakarėlių?

Jis atsiduso.

– Palikite savo malajietiškus drabužius, štai ką turiu galvoje.

Ir mums jau reikia judėti.

* Malakos pusiasalyje, esančiame Malaizijoje, XIX a. egzistavo Britų Malaja, t. y. kolonijinė Jungtinės Karalystės valda. Ją sudarė daugybė atskirų sultonatų, turinčių vietos savivaldą. Tai bendras pavadinimas, nors skirtingais laikotarpiais valdą sudarė skirtingos dalys ir ji įgaudavo kitokį pavadinimą. Malajos federacija, Britų imperijos kolonija, vėliau tapusi nepriklausoma valstybe, egzistavo 1948–1963 m., kaip tik romane aprašomuoju metu (čia ir toliau – vert. past.).

– O kas nutiks mūsų paliktiems daiktams? Ar juos vėl sudėti į drabužių spintą?

– Nereikia. Tarnaitė jais pasirūpins.

– Ar ilgam išvykstame?

Tėtis atsikrenkštė, bet nieko neatsakė.

Atidaviau tą suknutę mūsų tarnaitę, *amoi* – jaunai gražiai merginai, o ji užmetė ją ant nereikalingo šlamšto krūvos.

– O ką daryti su Karūnavimo proga vilkėtais drabužiais?

Kilstelėjau baltą Flerės suknelę, papuoštą raudonais ir mėlynais kaspinais, dabar jau išaugtą.

Jis papurtė galvą, o aš užsikišau sau už nugaros brangų proginį leidinį *Dandy* Karūnavimo tema. Ant viršelio – vienas paausutas ir šeši balti žirgai, pernelyg geras leidinys, kad jį paliktum.

– O kur Flerė?

Tarnaitė mostelėjo ranka į lauką.

– Tikriausiai daro gimnastiką, kūliavirsčius, – pasakė tėtis. – Judvi susitvarkysite ir be manęs, tiesa?

Linktelėjau.

Jis jau ketino išeiti, bet nužvelgė mano lovą ir stabtelėjo.

– O kas čia?

– Parašiau mamytei, – paėmiau voką ir jam parodžiau.

– Ak, – tarė jis nustebeęs. – Ir apie ką?

– Tiesiog apie tai, kaip aš jos pasiilgau, kaip man jos trūksta, kad labai laukiu, kol vėl pasimatysime Anglijoje.

– Gerai. Duokš tą voką man.

– Norėjau jį palikti ant staliuko koridoriuje.

Jis ištiesė ranką.

– Nebūtina. Aš tuo pasirūpinsiu.

– Norėjau tai padaryti pati.

– Ema, aš pasakiau, kad tuo pasirūpinsiu.

Neturėjau pasirinkimo.

– Gera mergaitė, – tarė jis ir pasisuko išeiti.

– Tėti, kol dar neišėjai, – paėmiau Flerės triušį. – O ką daryti su juo? Ar jį įdėti, ar Flerė norės jį pasiimti kartu į kajutę?

– Dėl Dievo meilės, – atsakė jis, – neturiu laiko smulkmėnoms. Laukia dideli pokyčiai, Ema, dideli pokyčiai.

Susiraukiau, nebūdama tuo šitaip labai įsitikinusi. Man atrodė, kad *dideli pokyčiai* jau įvyko. Maždaug prieš dvi savaites. Štai tada jie ir prasidėjo, kiek suprantu.

Po vestuvių mes važiovome namo. Tamsų lietingą vakarą. Po būvyje mama šoko – gelsva suknele, aukštakulniais krokodilo odos bateliais. Mama už tėtį buvo jaunesnė, tik trisdešimt vienu metų, graži, blyškiaodė, šviesiai rudų akių. Tėtis nešoko, teisingai, kad dėl karo žaizdų. Nors jos netrukdė jam žaisti teniso. Atsidūrusi automobilyje, mama didžiuoju pirštu sukamaisiais judesiais pamasažavo sau smilkinius, ir aš supratau, kad *jis* įpykęs.

– Nurimk, Alekai! – šaukė mama. – Jėzau, aš žinau, kad tu nusiminiš, bet važiuoji per greitai. Dėl Dievo, pažvelk į vandenį.

Aš dirstelėjau pro langą. Važiovome prieškalne ir vanduo buvo užtvindęs kelią.

Sėdėdama gale mačiau ant tėčio kaklo išsišovusias venas, pastebėjau, kad nukrito vienas driežo formos mamos auskaras, kai ji pasilenkė ir stvėrė už vairo. Norėjau jai tą pasakyti, bet automobilis išvažiavo į kitą kelio pusę. Tėtis, vis dar laikydamas koją ant greičio pedalo, pasuko vairą, stengdamasis gražinti mus į reikiamą kelio pusę, tačiau automobilis ties staigiu posūkiu metėsi į priekį ir jam teko paspausti stabdžius.

Automobilis nučiuožė į šalį, garsiai bildėdamas nuriedėjo nuo kelkraščio ir įsispraudė tarp didelių nelygių akmenų ir penkiolikos metrų aukščio bambukų.

Mamos balsas pasikeitė:

– Jėzau, Alekai. Nuvažiavai nuo prakeikto kelio. Pažvelk, ką, po šimts perkūnų, iškrėtei.

Supratau, kad patekome į bėdą, nes šiaip jau mama nesikeikia, nebent manytų, jog mes negirdime, nors esu girdėjusi ją keikiantis, kai juodu buvo per daug išgėrę. Aš ir pati vartydavau liežuviu tuos garsus, uždususi, kaskart išdrįsdama tai padaryti vis garsiau, o kartais ieškodama kitų žodžių, kad surimuočiau.

Išgirdau, kaip mama tėčio maldauja:

– Nepalik mūsų čia. O kas, jei šiame kelyje yra kontrolės užkarda? – ji atrodė išsigandusi, bet tėčio tai nesustabdė.

– Štai. Pasinaudok, jei prireiks, – tarė jis ir numetė pistoletą ant vairuotojo sėdynės. – Ema, prižiūrėk Flerę.

Vos tik jis nuėjo ieškoti pagalbos, smaragdo žalumo augmenijos sienos, regis, ūgtelėjo, lapai pasidarė didumo sulig pietų lėkštėmis.

Mama dairėsi nuo ašarų žvilgančiomis akimis ir liovėsi verkti, lyg staiga būtų prisiminusi, kad čia sėdime ir mes, nuogomis kojomis prilipusios prie odinių sėdynių.

– Ema, Flere. Ar jums viskas gerai?

– Taip, mamyte, – atsakėme unisonu, Flerė kiek verksmingesniu balsu nei aš.

– Viskas gerai, antytės, tėtis tik nuėjo ieškoti pagalbos.

Ji mus nužvelgė. Stengėsi nuduoti, jog viskas yra gerai, nors aš, suprasdama kur kas daugiau, nei ji numanė, įtariau, kad gerai nėra. Žinojau apie teroristus džunglėse. Vos tik išvydę, jie pririš tave prie medžio ir nukirs tau galvą. Tada užmaus ją ant stulpo. Prisimerkiaiu, bijodama pamatyti kokią galvą, grėsmingai artėjančią į mane iš tamsos.

Mama pradėjo niūniuoti.

Netrukus visiškai sutems, danguje sužibs žvaigždės, tada pasijusime geriau. Jei jau prakalbome apie terorą, mama nežinojo, kad esu mačiusi dar blogesnių vaizdų Vaškinių figūrų muziejuje. Kai praėjau pro susiraukšlėjusias, susitraukusias galvas, buvo skyrius „Vaikams įeiti draudžiama“. Bet aš nesustojau. Pamačiau laibas baltaodžių moterų ir vaikų figūrėles, vaizduojamas vis dar gyvas prismeigtas prie žemės, jų dažytos raudonos burnos plačiai pražiotos, o jose įstrigęs nebylus šauksmas. Prie jų artėjo japono vairuojamas didžiulis asfalto volas, šiaip jau naudojamas gudronuotai kelių dangai išlyginti. Tik šįsyk jis buvo panaudotas tiems žmonėms priploti ir sulyginti su žeme. Išėjusi išsivėmiau į šiukšlių dėžę.

Japonai blogi. Taip sakė mūsų tėvai. Nors tie žmonės džiunglėse, vadinamieji teroristai, buvo kinai. Aš nesupratau. Mano tarnaitė *amoi* buvo kinė ir aš ją mylėjau. Kodėl taip nutiko, kad anksčiau blogi buvo japonai, o dabar blogi kinai, nors tik kai kurie? Tai atrodė kvaila.

Mūsų automobilis nuvažiavo nuo kelio ir įstrigo kaip tik ten, kur tykodavo banditai. Tankmėje gyveno miško dvasios. Jos ėsdavo vaikus. Apie tai papasakojo mūsų sodininkas, raudona burna nuo betelio riešutų kramtymo: „Jeigu kada nors pasiklysite džiunglėse, saugokitės Hantu Hutan ir melskite, kad įstengtumėte pasprukti, – gąsdindavo jis baugiai prisimerkęs, tačiau šis perspėjimas mus glumino, nes sodininkas niekada nepasakojo, kaip tas padaras atrodo.“

– Ema, ar įstengi pajudinti rankas ir kojas? – paklausė mama.

Pasukiojau jas rodydama, kad įstengiu.

– Flere, o tu?

Flerė pamėgino, ji įstengė pajudinti abi rankas ir kairę koją, tačiau pakrutinusi dešinę koją riktelėjo.

– Nuauk jai batą, kol koja neištino, Ema.

Padariau tai, nors Flerè priešinosi.

– Man tai nepatinka. Kur tėtis?

Liečiau jai ramiai sėdėti, pasakiau, kad tėtis išėjo ieškoti pagalbos. Ji sušnarpštė, padejavo, bet paskui nutilo.

Buvo vakaras, tylą sutrikdė tolumoje nuaidėjęs sproginas.

– Mamyte! – suklikome abidvi.

– Ša!

Dangus persimainė į rudaspalvį, nuo kalno viršūnės leidosi migla, mus tris apgaubė tyla. Bent jau įstrigome ne kalvose. Nes *Ada bukit, ada paya* – kur kalvos, ten ir pelkės. O jos tai jau tikrai praris tave visą visutėlaitį.

Galop grįžo tėtis su šarvuotuoju sunkvežimiu, grįžtančiu į Malaką. Mums teko išlipti, kol kareiviai traukė automobilį iš audros išmuštos duobės, ir kai pagaliau parvažiavusios namo sugulėme į savo lovas miegoti, buvo vėlu kaip niekad.

Kitą dieną mama nepasiėmė mūsų iš mokyklos. Pasiėmė tėtis. Nutaisęs veidą, kuris bylojo: „Aš nenusiteikęs atsakinėti į klausimus“, jis ignoravo mus, kai paklausėme, kur mama. Tik pareiškė, jog išvyksime į Angliją.

Grįžusios namo, abi puolėme laiptais į viršų ieškoti mamos. Jos nebuvo. Pro miegamojo langą užuodžiau citrinžoles ir pagalvojau apie plačią jos šypseną ir išdrikusius plaukus. Ji sukeldavo juos aukštyn ir susisegdavo strelicijos formos segtuku, tačiau perpiet jie vėl nusvirdavo žemyn. Ir ji visą laiką dainuodavo, vos tik ryte atsikėlus.

– Eime, Ema, – paragino mane Flerè. – Jos čia nėra. Eime žaisti į lauką.

Papurčiau galvą.

Flerè nuskuodė į lauką vartytis kūliais, jos girnelė jau sugijo. Ji visada mėgdavo judėti ir bruzdėti.

Susišukavau plaukus, dar banguotesnius nei mamos ir dar raudonesnius. Mama vadino juos fatališkais. Tada paieškojau po pagalve savo sąsiuvinio. Tačiau kartu su sąsiuviniu ištraukiau voką, adresuotą Flerei ir man. Kokia juokinga vieta palikti laišką, pagalvojau jį praplėšdama. Perskaičiau:

Brangutės,

šiandien paskambino Siuzana. Labai atsiprašau, bet turiu išvykti jai pagelbėti. Jai diagnozuota baisi liga ir viena ji tiesiog nesusitvarkys. Jos vyras Erikas grįš iš Borneo po poros savaitių, tad ilgiau neturėčiau užsibūti. Rūpinkitės savimi. Būkite geros. Amoi žino, ką daryti dėl mokyklos. Galite į ją nuvažiuoti autobusu. Žinau, kaip visada to troškote. Jeigu jums reikės pagalbos, skambinkite Sesilei arba Harietai Peret. Jų adresus ir telefonus rasite raudonoje knygelėje.

*Su meile
Mama*

Įkišau laišką atgal po pagalve ir nuėjau pasislėpti po namu.

Šiandien paskutinė mūsų diena, jau prabėgo daugiau kaip dvi savaitės nuo tada, kai mama išvažiavo. Prieš pat mums išvykstant į uostą tarnaitė vis dar lankstė reikalingus drabužius ir krovė juos į lagaminą. Kelnes, apatinius baltinius, vieną kitą megztinį. Man išties tai nerūpėjo. Mano proginė rausva languota suknutė gulėjo ant šlamšto krūvos, o aš sėdėjau ant lovos ir galvojau apie Šventojų Kūdikėlio koledžą – savo mokyklą. Ji stovėjo greta netvarkingai augančių palmių guoto, baltai dažyta, su pristatytais papildomais kambariais, džiovintų palmių lapų sienomis. Jokių

stiklų languose, tik žaliuzės, per pamokas nuleidžiamos nuo metalinių vyrių žemiau palangės ir po pamokų pakeliamos.

Pajutau liūdesį. Daugiau šios mokyklos nebelankysime, tačiau labiausiai liūdžiu dėl to, kad mamai grįžus mes visi jau būsime išvykę. Ir ji ras namus tuščius, pilnus vaiduoklių. Džiaugiausi, kad bent jau ras mano laišką.

Amoi paėmė mano mokyklinę tuniką.

– Nori išsaugoti?

Pažvelgiau į ją ir papurčiau galvą.

– Nėra prasmės.

– Tėtis liepė jau baigti krautis. Nesvajokime. Dabar eime.

Paėmiau tuniką, tvarkingai ją sulanksčiau ir padėjau ant išmestinių daiktų krūvos. Į lagaminą įsimečiau mamos raštelį, dar jos nuotrauką – lazdynų riešutų spalvos akys, aplink jas smulkios raukšlėlės. Paskiausiai išspraudžiau rausvąjį Flerės triušį. Jeigu sesė pasiimtų šį triušį kartu į kajutę, pamestų, gal netgi jis iškristų per bortą.

Po pusvalandžio mes išvykome be mamos. Sunkvežimis atriedėjo paimti lagaminų, o taksi – tėtės, Flerės ir manęs. Kai važiovome iš Malakos, pažvelgiau į vingiuotą pakrantę ir nuleidau lango stiklą, norėdama įkvėpti laukinių orchidėjų aromato. Jos buvo gražios, bet man galvoje sukosi neatsakyti klausimai ir teko smarkiai sau išžnybti, kad sulaikyčiau besitvenkiančias ašaras.

Ketvirtas skyrius

Erdvioje kolonijinėje rezidencijoje tarnaitė malajietė nulydėjo Lidiją koridoriumi aukštomis lubomis. Vos tik įžengus, čia pasi-tinka įrėmintas karalienės paveikslas, grindys išklotos juodomis ir baltomis marmuro plytelėmis, sunkūs baldai sustatyti palei blyškias sienas. Oficialumas, skirtas įspūdiui padaryti, privertė smarkiau plakti jos širdį.

Harietos Peret vyras Džordžas buvo rajono pareigūnas, vadinamasis DO*. Po komisaro tai buvo aukščiausios pareigos, kokias tik galėjai užimti Britų Malajos administracijoje, pagrindi-nis rajono pareigūno vaidmuo – remti Britanijos ginkluotąsias pajėgas. Kas gi kitas žinos, pamanė ji, jeigu ne jis.

Koridorius išvedė į akmenis plokštėmis grįstą kiemelį, čia tarnaitė paprašė Lidijos palūkėti didžiulio indinio koralmedžio paunksmėje. Pamaloninta, kad šis apsaugo ją nuo rytinės saulės, ji apsidairė ir pasistengė nusiraminti, lygiai ritmiškai kvė-puodama. Vejos priekyje geltonpilvė nektarina perskrido per du kvapių rausvųjų kinrožių krūmus. Tolumoje kokospalmės aukštais kamienais stiebėsi į dangų.

Viskas atrodė neteisinga. Metas paimti iš mokyklos vaikus. Ji užsimerkė ir įsivaizdavo, kaip tenai važiuoja. Bet galvoje tvyrojo chaosas. Kažkas ją sulaikė lyg košmare. Balsas, vis kartojantis:

* *District officer* (angl.).

kur mergaitės? Kur jos? Mintyse ji regėjo pagrindinius mokyklos pastatus ir troško, kad dukrelės atlėktų per asfaltuotą paradinį kiemą mojuodamos knygų krepšiais.

Iš virtuvės ją pasiekė prieskonių kvapai. Lidija pajuto, kaip jai užspaudė gerklę. Ar šiandien penktadienis? Jai pavyko susitvardyti. Kad ir kokia būtų diena, nebereikės važiuoti į mokyklą, o užėjus karščiui be automobilio išvis bus neįmanoma keliauti. Ji pakėlė akis į žydrą dangų. Automobilis. Ji nepatikrino garažo. Gal Aleko vairuotojas juos kur nors išvežė darbinium automobiliu?

Išgirdo žingsnius, atsisuko ir pamatė artėjant aukštą krūtiningą moterį – Harietą, stotingą ir pasitikinčią savimi. Oranžinėmis lūpomis putliame veide, pilnutėliame pudruotų raukšlių, dažytais juodais plaukais, sukeltais ant viršugalvio, garsi savo citrininėmis spalvomis, ji vilkėdavo tik šilkiniais drabužiais. Šiandien – geltono ir žalio šilko. Ir, nors Emos epitetai apie ją buvo toli gražu ne pagiriamieji, Lidija suprato, kodėl dukrelė šią moterį pavadino matrona.

– Lidija, brangioji, – tarė ponia Peret ir padavė mėsingą ranką kiniško stiliaus lakuotais oranžiniais nagais, skvarbios juodos akys išdavė blausų šypsni.

Suvokdama, kad dar anksti, Lidija nurijo seiles ir smarkiai paraudo.

– Aš labai atsiprašau, bet telefonas neveikė, – teisinosi.

Ponia Peret linktelėjo ir klestelėjo į platų rotango medienos krėslą. Lidija prisėdo ant savojo krėslu kraštelio ir giliai įkvėpė.

– Neradau namie Aleko su vaikais. Namai tušti.

Jos balsas pakilo, skubiai renkant žodžius, rankas buvo sunėrusi, kad šios nedrebėtų.

– Atvažiavau taksi. Atleiskite, kad taip anksti. Nežinau, ką daryti. Kaip manote, gal Džordžas, kaip Aleko viršininkas, galėtų ką nors žinoti?

Harieta kilstelėjo pieštuku paryškintus antakius.

– Mieloji, ir tu nė nenutuoki, kur jie? Ar kreipeisi į policiją?

Lidija papurtė galvą, stengdamasi nepravirkti.

– Reikėjo atvažiuoti vakar vakare, bet nedrįsau palikti namų. Kvailė. Maniau, gal jie sugrįš namo.

– Gal ir nėra ko nerimauti. Esu tikra, Džordžas žinos. Alekas ir Džordžas artimi draugai, – ji kilstelėjo varpelį. – Gerai, kad jis dirba iš namų.

Po kelių minučių jos tarnas, laibakojis berniukas Nuras, buvo nusiūstas pakviesti pono – *tuan*. Tučiuojau.

Lidija žiūrėjo pro langą ir meldėsi, kad Harieta būtų teisi. Išgirdo sodrų Džordžo balsą, atsimušantį į koridoriaus, vedančio iš jo kabineto, sienas. Net iš ten, kur sėdėjo, Lidija suprato, kad jis susierzinęs.

– Ką visa tai reiškia, Harieta? Aš užsiėmęs! – šaukdamas išgrumėjo į kiemelį, stambus jo stotas užtvėrė visą tarpdurį.

Nė akimirkos nedelsdama Harieta parodė akimis šone sėdinčią Lidiją.

– Lidijai labai rūpi sužinoti, kur yra Alekas ir jos vaikai.

Vilkintis kiniškos drobės tropikų drabužiais, Džordžas apėjo Lidiją ir atsistojo priešais, suraukęs vešlius antakius taip, kad šie susiėjo per vidurį. Kostelėjo, persibraukė trumpučius žilstelėjusius plaukus ir pasikasė smakrą.

– Atsiprašau. Nepamačiau jūsų čia.

Ji įsistebeilijo į prakaitą, žvilgantį jam virš lūpos.

Stojo trumputė tyla.

– Maniau, jis paliko nurodymus, – lemeno Džordžas, raudoni putlūs jo žandai subliūško. – Buvo pasiūstas į šiaurę, į Ipą*. Šioks toks skubus darbelis. Vyrukas, tenai tvarkęs administracijos finansus, staiga užvertė kojas. Turbūt sustojo širdis.

* Malaizijos miestas, Perako valstijos sostinė.

Ji atsidūsėjo, pajuto, kad kambarys ėmė sukctis, susiėmė ranka už krūtiniės.

– O Viešpatie! Dėkui jums. Tai viską paaiškina. Labai labai jums dėkoju, Džordžai. Žinojau, kad turi būti koks nors paaiškinimas. Turbūt jo rašteliis kur nors pasimetė.

– Alekas išvyko prieš kelias dienas. Galbūt paliko jums nurodymus banke. Suprantate, jei kartais nespėjus jums grįžti namas būtų išardytas ir perkeltas arba paskirtas kitiems.

Harieta linktelėjo.

– Taip, gali būti.

– Į Ipą prasti keliai, – ĩspėjo Džordžas.

– Kiek laiko užtrukę ten nukeliauti?

– Automobiliu porą dienu, žiūrint, kiek ten sausumos minų ir ką vešitės. Žinoma, autobusu kelionė būtų ilgesnė. Geriausia važiuoti traukiniu. Ipe yra fantastiška maurų stiliaus stotis.

– Galėčiau Alekui paskambinti. Paprašyčiau, kad mane pasitiktų.

– Tame rajone neveikia jokie telefonai ar pašto paslaugos. Ten siaubingas chaosas. Ne taip baisu, kaip nusigauti į Penangą, bet vis dėlto, – jis nutilo ir ĩšeidamas sumurmėjo kelis žodžius Harietai.

– Gal galėtumėte palikti man adresą? – šūktelėjo jam pavymui Lidija.

Jis atsigręžė ir pažvelgė per petį.

– Tiesiog ieškokite poilsio namų. Jūsiskiai turėtų būti tenai. Laikinai, kol jiems paskirs namą. Verčiau būkite atsargi, nevažiukite automobiliu viena, juk ĩvesta Nepaprastoji padėtis.

Vėl stoji tylą, jis pasuko prie durų.

Harieta ĩsistebeilijo į ją.

– Nesate panaši į tardytą kankinę, bet ir gerai neatrodote. Ne kaip Rita Heivort, į kurią jūs dažniausiai panaši.

Lidija persibraukė suprakaitavusią kaktą ties plaukais ir pliaukštelėjo delnu, stengdamasi nuvyti mases. Ji, ryški ir energinga, mokėdavo patraukti dėmesį, tačiau, išskyrus plaukus, panašumas į kino žvaigždę buvo menkas.

– Sena draugė susirgo poliomiellitu. Siuzana Flitvud. Jos vyras Bobas šiuo metu Birmoje ir ji neįstengė su juo susisiekti. Jūs žinote, kad jis dirba žvalgyboje.

Harieta žvilgsniu nulydėjo nueinantį Džordžą.

Lidija atsiduso.

– Žinau. Prisimenu. Nežinote, ar jie parplukdys ją laivu į Angliją, prijungę dirbtinio kvėpavimo aparatą? Liūdnas reikalas. Ar dabar jaučiatės geriau, sužinojusi, kur jūsų šeima?

Lidijos akys nušvito.

– O taip. Aš tiesiog labai tikėjau si vėl juos pamatyti.

– Ar jūs jau pusryčiavote?

Ji papurtė galvą. Harieta kietai sučiaupė lūpas.

– Gerai. Siūlau paprašyti, kad mums ko nors atneštų. Mudvi juk žinome, kad reikia palaikyti jėgas, kai toks siaubingas klimatas, antraip prieisime liepto galą. Aš tą tai jau tikrai žinau.

Lidija iš nuostabos kilstelėjo antakius.

– Ak, tai buvo labai seniai, tolimas sielvartas, bet jeigu nepasirūpinsite savimi, labai greitai nusibaigsite. Ar sklindžiai tiks?

Jokio vėjelio, judinančio medžių lapus, tik keli maži debesiukai, iškrikę palei horizontą, tad Lidija jautė, kaip po drabužiais ją pila prakaitas. Ji sėdo į vietinį autobusą, vežantį atgal į Malaką, brovėsi per žmonių sausakimšas gatves, kur įstrigęs siauruose skersgatviuose tirštėjo oras ir tvenkėsi išviečių dvokas, kokosų aliejuje keptų žuvų kvapas. Ji grūmėsi su savimi, kad įveiktų gerklėje įstrigusį gniužulą.